

Hoe een jong echtpaar Geesteren/Gelselaar verliet om zich in Amerika te vestigen.

Artikel uit het Overijsselsch Dagblad van 1 juni 1929. Het gaat over Hendrikus te Roller. Hij werd in 1811 in Geesteren geboren en trouwt in 1843 met Jenneken ten Broeke. Zij is in 1815 op Witman in Gelselaar geboren. In 1844 krijgen ze een levenloos kind, in 1845 dochter Johanna Hendrika. In 1847 vertrekken ze naar Amerika.

Het verhaal vertelt dat haar vader Reint Breuker is, maar dat is niet juist. Haar vader was Garrit ten Broeke. Haar moeder Janna Wilbers. Zij hertrouwde in 1824 met Reint Breuker.

De broer die mocht mocht om de emigranten weg te brengen was Gerrit Jan Breuker. Hij trouwde later met Hendrika Kolkman.

Aan het einde van het verhaal staat dat het echtpaar "den kinderzegen moest derven" Naast de dochter kregen ze in Amerika nog twee kinderen, Gerrit Jan en Johannes.

In het Achterhoekse dorpje Geesteren stond voor enkele jaren nog een ouderwetsch.

huisje met groote deeldeur naast venster en deur van het woonvertrek. Het jaartal 1846 stond boven de deeldeur. Daar woonden in dat jaar een paar jonggehuwden, de kleermaker Hendrikus te Roller en zijn vrouw, de dochter van Reint Breuker op Witman in Gelselaar.

Het huisje was voor die beiden gebouwd en ze sleten er hun wittebroodsweken. Lang zouden ze er echter niet wonen. Hot stond in de sterren geschreven, dat ze de rest hunner levensdagen zouden slijten, ver van hun nederige dorpje in Amerika.

Het jonge echtpaar behoorde tot de Afgescheidenen en toen in hum eérste huwelijksjaar de opwekkingskreet weerklonk: „Naar Amerika, daar is de vrijheid, daar lacht de welvaart ons toe!”, toon kwam ook hij Hendrikus te Boller de lust op met Van Raalte den tocht naar de nieuwe wereld’ te wagen. Het onbekende land lokte hem met wondervolle fluistering. „God wil het,” sprak een stem in zijn hart. Maar zijn schoonvader, Reint Breuker, wilde zijn geliefde dochter niet laten vertrekken. Nooit zou hij haar immers -dat voelde hij- in deze wereld weerzien. Toch bleef Amerika den schoonzoon aantrekken als een krachtige magneet. Nog eens zou hij beproeven, om Vaders ja te verkrijgen. ’t Was op een zomeravond in de schemering dat hij zich op weg begaf naar Witmanshuis in Gelselaar. Zijn hart was vol. ’t Zou een laatste poging zijn. Gave God, dat Vader eindelijk toestemde om zijn dochter als eens Bethuel zijn Rebekka liet trekken naar het vreemde land. Hij knielde neer achter een boschje en bad innig, misschien wel luidop in de avondstille. Een voetganger, die ook naar Gelselaar ging, had gehoord, wat God alleen weten mocht en die vertelde aan Reint

Breuker, hoe de man zijner dochter daar gebeden had. Dat trof den vromen, ouden man. Was hier niet Gods vinger? Het moest dan maar. Met schreiend hart gaf hij straks zijn toestemming aan den schoonzoon, die niet begreep, hoe het zoo gemakkelijk ging.

't Was 'n mooie Septemberdag en Juist kermis in Gelselaar, toen ze heengingen. Wat een droeve kermis dag ! De broer der jonge vrouw -'t oude Witmänneken , zoals men later zei heeft mij meer dan eens verteld, hoe hij, meer dan zestig jaar geleden als jongen van een jaar of veertien meereed met den buurman, die op zijn wagen de landverhuizers met hun bagage naar Arnhem bracht. Wat had hij een plezier van dat reisje! 't Was de eerste maal dat hij de groote wereld zag en er was zooveel nieuws en moois te zien. Hij voelde er als knaap nog zoo weinig van, dat het zulk een! weemoedige tocht was, omdat hij voor de laatste maal zijn zuster vergezelde.

Welke een bont tafereel in dat logement te Arnhem, waar ze nacht verblijf vonden. Daar waren vele emigranten uit Gelderland en Overijssel bijeen, meest schamele luitjes. Zo aten uit de korven! van het meegebracht proviand en sloepen op banken en stoelen, ja op den vloer. Den anderen morgen moest de jongen met buurman de stad nog eens kijken, de rivier met de schepen, de stoomboot, die de landverhuizers naar Botterdam zou brengen, en toen do wagen maar weer in voor de heerlijke terugreis. De knaap was er zoo vol van, dat hij haast vergeten zou, zijn zuster goedendag te zeggen en de buurman bet hem herinneren moest. Voor die zuster begon weldra de lange tocht eerst naar Botterdam, dan over zee pier zeilschip naar New-York en verder al maar varende naar Detroit in Michigan, waar ze na 63 dagen eindelijk aankwamen. Niet lang daarna togen ze naar Sint-Clair waar de mannen werk vonden bij het bouwen vaneen schip.

Intusschen was de eerste brief op weg naar 't Vaderland en naar het ouderhuis, 't Was aan den avond vaneen donkeren Januaridag, dat de bode hem hij Witman in Gelselaar bracht, 't Was daar een ongewone drukte in huis. Verwanten en vrienden in *t zwart waren er bijeen, zoo pas teruggekeerd van het kerkhof. Vader was niet meer. Die eerste brief, door zijn dochter met zooveel tederheid en onder tranen geschreven, kwam aan op zijn begrafenisdag. Zijn voorgevoel had hem niet bedrogen: hij zou haar hier beneden niet weerzien. Met bevende handen werd dooreen der zusters de brief geopend en het verhaal der reizen en lotgevallen! voorgelezen. Telkens moest ze ophouden. Het was zoo aandoénlijk „lieve Vader”,

zei de dochter gedurig in haar brief, zoo hartelijk en innig. Het was, of men haar stem hoorde, maar 't was een stem, die verklonk.... Die goede tijding uit een ver land. Mocht vaders hart niet meer verkwikken. Het is Hendrikus te Boller en zijn vrouw goed gegaan daarginder. Eerst oefende hij nog enkele jaren zijn snijdershandwerk uit. Maar toen Hope-College inde nederzetting was gesticht, werden zij beiden als bestuurders aangesteld in het internaat, dat een tehuis was voor de jonge mannen, die werden opgeleid tot Gereformeerde predikanten. Daar was ons echtpaar, dat den kinderzegen, moest derven, voor al die hoopvolle jongelingen tot vader on moeder, een schoone taak, die ze tot in lengte van jaren_ met liefde «n toewijding hebben vervuld.